

Запальні захворювання кишечника

Симптоми ВЗК

- Більше 2 випорожнень на добу
- Рідкі випорожнення
- Кров та слиз у випорожненнях
- Діарея більше чотирьох останніх тижнів
- Переймоподібний біль
- Рецидивуючі епізоди симптомів (у тому числі біль)
- Імперативні позиви до випорожнення
- Дефекація вночі
- Відчуття неповного спорожнення кишківника
- Мальнутриція/зниження ваги/затримка росту у дітей

Диференціальний діагноз

- Інфекції (Yersinia, Campylobacter jejuni, Clostridium difficile, Chlamydia, amoebae, tuberculosis, opportunistic infections in AIDS)
- Псевдомембранозний коліт
- Ішемічний коліт
- Мікроскопічні коліти (колагенозний та лімфоцитарний)
- Радіаційний коліт
- Медикаментозний коліт
- Целіакія
- Дивертикуліт
- Хвороба «Трансплантат проти хазяїна»

НЕСПЕЦИФІЧНИЙ ВИРАЗКОВИЙ КОЛІТ :

діагностика і сучасна фармакотерапія

НЕСПЕЦИФІЧНИЙ ВИРАЗКОВИЙ КОЛІТ

хронічне запальне
захворювання нез'ясованої
етіології з ураженням СО
товстої кишки, яке
характеризується
чергуванням загострень та
ремісій.

ЕПІДЕМІОЛОГІЯ

ЗАХВОРЮВАНІСТЬ:

4-11 випадків на 100 000 тис. населення

ПОШИРЕНІСТЬ:

25-100 випадків на 100 000 тис. населення

ВІКОВИЙ ПІК:

15-30 та **60-80** років

ЧОЛОВІКИ / ЖІНКИ :

1,39 : 1

ЕТІОЛОГІЯ

- генетичні фактори
- інфекційні агенти
- фактори навколишнього середовища (психологічний стрес) *S. Levenstein et al., 2000*
- лікарські препарати *L. Biancone et al., 2004*

! Паління та апендектомія покращують перебіг НВК !

ПАТОГЕНЕЗ

- Стимуляція Ig G-продуцентів → активація вторинних факторів запалення → деструкція СО
- IgA – N

! Надмірна та тривала активація імунної системи кишечника (GALT) !

ОСНОВНІ КЛІНІЧНІ СИМПТОМИ

80%

кишкові кровотечі

50-55%

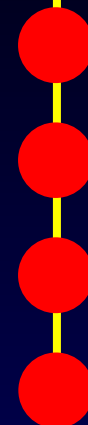
діарея

45-50%

болі в животі

4%

анальні тріщини

ПОЗАКИШКОВІ СИМПТОМИ

лихоманка

анемія

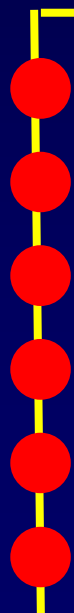
артралгія, артрит

↓ т тіла

увеїт, іридоцикліт

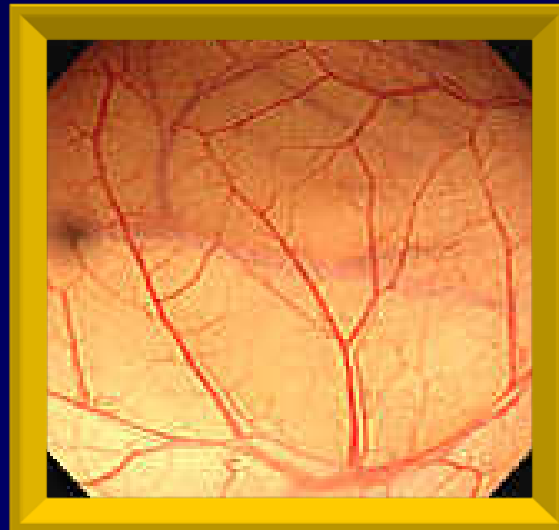
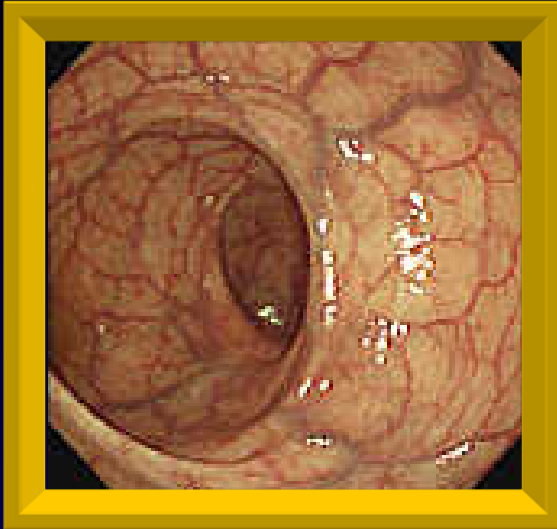
вузлувата еритема, гангренозна

підермія

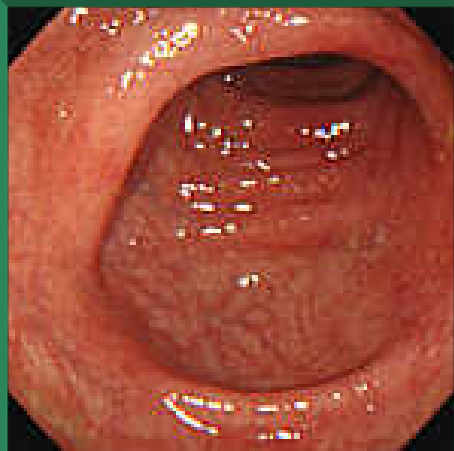

ЕНДОСКОПІЧНА КАРТИНА СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ТОВСТОЇ КИШКИ В НОРМІ

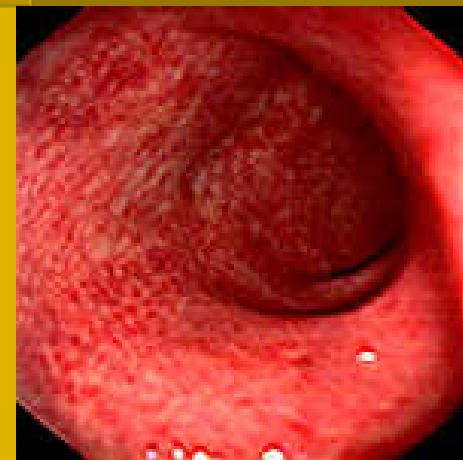
ЕНДОСКОПІЧНА КАРТИНА СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ТОВСТОЇ КИШКИ ПРИ HBK

Дифузна
еритема,
зменшення і
деформація
судинного
малюнку,
справа - наліт
фібрину

Дифузна еритема
зі зміною
судинного
малюнку
(мінімальна
активність HBK)

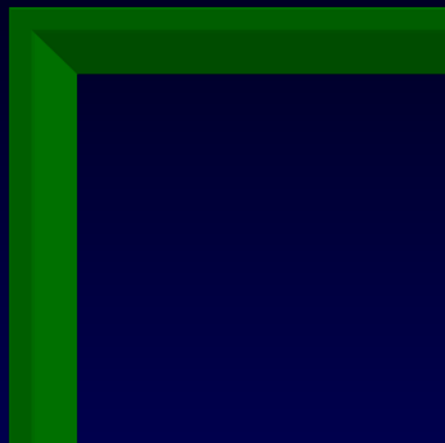

ЕНДОСКОПІЧНА КАРТИНА СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ТОВСТОЇ КИШКИ ПРИ HBK

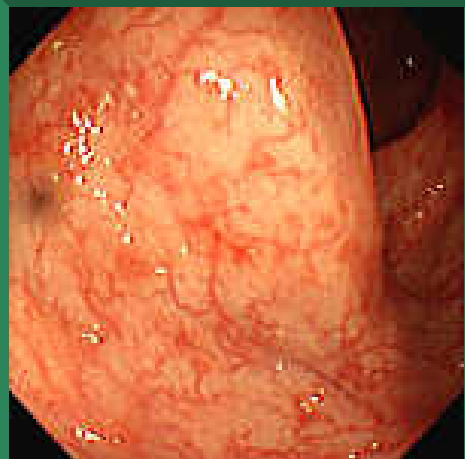
Невеликі ерозії, оточені
зернистою слизовою
(помірна активність HBK)

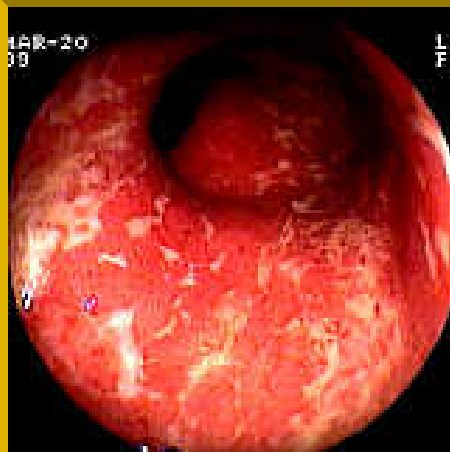
Дифузне
ослаблення
судинного
малюнку,
поодинокі
геморагії

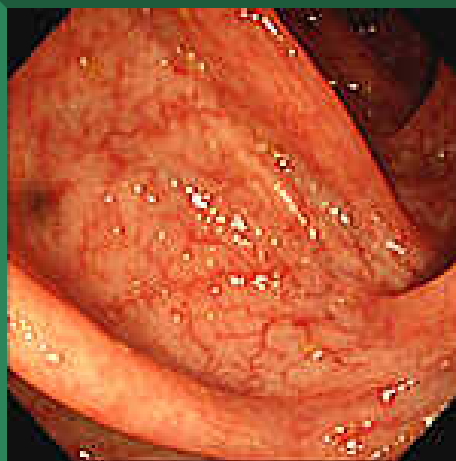
ЕНДОСКОПІЧНА КАРТИНА СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ТОВСТОЇ КИШКИ ПРИ НВК

Дифузні зміни
судинного
малюнку

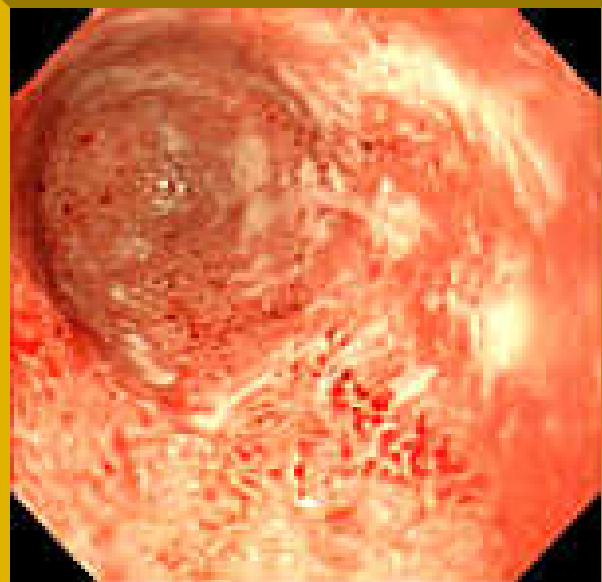
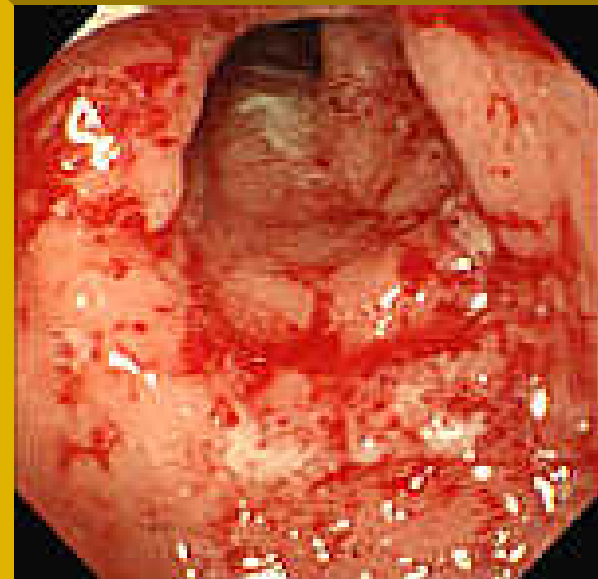

Дифузна
еритема,
фібринозний
наліт

ЕНДОСКОПІЧНА КАРТИНА СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ТОВСТОЇ КИШКИ ПРИ НВК

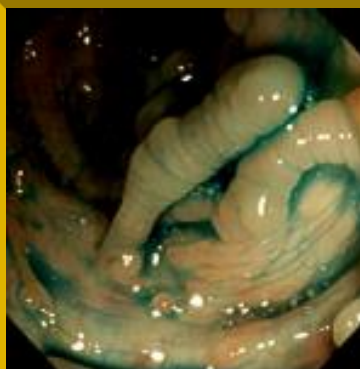
Кукса прямої кишки зі
спонтанною кровоточивістю
та слизовим ексудатом
(виражена активність НВК)

ЕНДОСКОПІЧНА КАРТИНА СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ТОВСТОЇ КИШКИ ПРИ НВК

Дифузні зміни судинного
малюнку, рубцеві зміни
(стадія ремісії НВК)

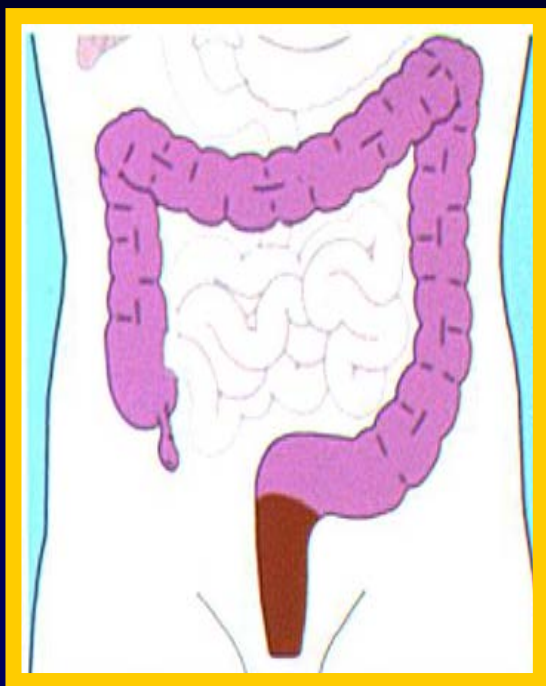
ЕНДОСКОПІЧНА КАРТИНА СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ТОВСТОЇ КИШКИ ПРИ НВК

Множинні запальні поліпи

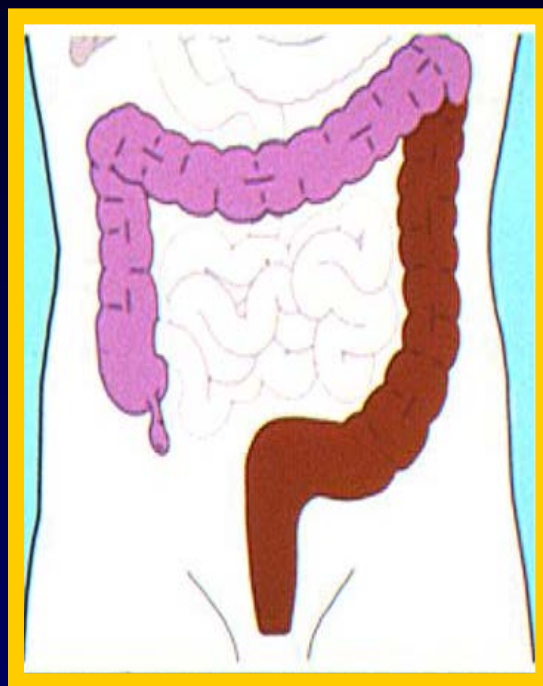

ЛОКАЛІЗАЦІЯ УРАЖЕННЯ

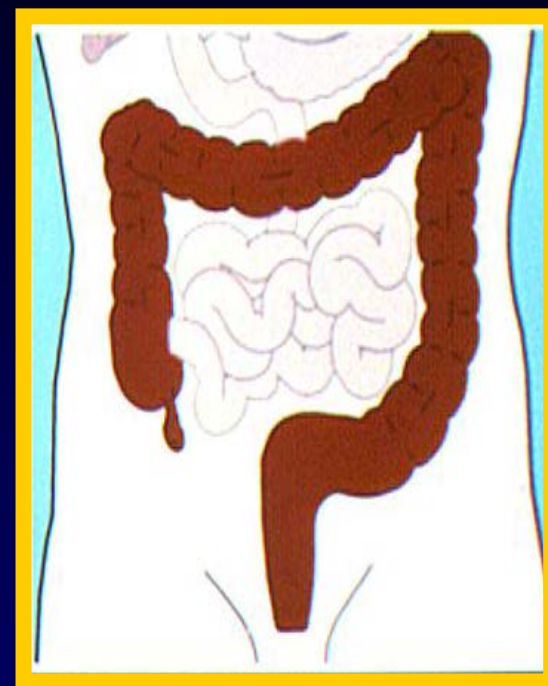
ПРОКТИТ

46-54%

ЛІВОСТОРОННІЙ
КОЛІТ

28%

ПАНКОЛІТ

18-26%

ТЯЖКІСТЬ КЛІНІЧНОГО ПЕРЕБІГУ (рекомендації ACG)

Легкий перебіг	частота випорожнень < 4 рази на день кров у калі (+/-) немає ознак інтоксикації, Hb > 100 г/л нормальна ШОЕ
Середньої тяжкості	частота випорожнень 4-8 разів на день, крові в калі помірно, t <38C, пульс <90 в 1 хв., ↓ m тіла до 10%, Hb 90-100 г/л, ШОЕ <30 мм/год
Тяжкий перебіг	частота випорожнень > 9 разів на день лихоманка (t >38 C), ↓ m тіла ≥ 10%, тахікардія (пульс > 90 в 1 хв) анемія (Hb >90 г/л) ↑ШОЕ > 30 мм/год

Індекс Mayo

(оцінка активності)

ЧАСТОТА ВИПОРОЖНЕНЬ

- 0 = нормальна частота випорожнень
- 1 = на 1-2 дефекації більше, ніж у нормі
- 2 = на 3-4 дефекації більше, ніж в нормі
- 3 = на 5 та > дефекації більше, ніж в нормі

ДАНІ ЕНДОСКОПІЇ

- 0 = нормальна слизова (ст. ремісії)
- 1 = мінімальне запалення (еритема, зменшення судинного малюнку, незначна рихлість СО)
- 2 = помірне запалення (виражена еритема, відсутність судинного малюнку, рихлість, ерозії СО)
- 3 = виражене запалення (спонтанна кровоточивість, виразкування СО)

РЕКТАЛЬНА КРОВОТЕЧА

- 0 = відсутність крові в калі
- 1 = прожилки крові менше, ніж у половині дефекацій
- 2 = видима кров в калі в більшості випадків
- 3 = випорожнення однією кров'ю

ЗАГАЛЬНА ТЕРАПЕВТИЧНА ОЦІНКА

- 0 = неактивне захворювання (ремісія)
- 1 = мінімальна активність захворювання
- 2 = помірна активність захворювання
- 3 = виражена активність захворювання

Ускладнення НВК

Місцеві:

- перфорація товстої кишки;
- токсичний мегаколон;
- масивні кишкові кровотечі;
- рак товстої кишки

Системні:

- вузлувата еритема (2-4%); гангренозна піодермія (1-2%);
- захворювання очей: іридоцикліти, увеїти, склерити, епісклерити (4-10%);
- гостра артропатія (1-2%);
- анкілозуючий спондиліт (1-2%);
- ↑ трансаміназ або гепатомегалія (33,3%), ПСХ

**ДО ПОЧАТКУ
ЛІКУВАННЯ!**

**Оцінити можливості
терапії з урахуванням:**

- протяжності ураження товстої кишки;
- активності захворювання;
- тяжкості захворювання;
- наявності ускладнень;
- відповіді на попередню терапію.

Надати індивідуальну схему лікування пацієнта:

- 1-а лінія терапії
- 2-а лінія терапії

**Заирнути у майбутнє: оцінити перспективу
терапії, що проводиться.**

**НЕ МОЖНА ВТРАЧАТИ ЧАС,
ЯКЩО ТЕРАПІЯ НЕ ЕФЕКТИВНА!!!**

ТЕРАПІЯ

Операція

Біологічна
терапія (IFX)

Імуносупресори
(AZA/MTX)

Кортикостероїди

Аміносаліцилати (5-ASA/SPS)

II лінія

I лінія

ХАРАКТЕРИСТИКА АМІНОСАЛІЦИЛАТІВ

Sulfasalazine
(sulfapyridine/
5-ASA)

5-ASA-
кон'югати

Olsalazine
(5-ASA
Dimer)

Balsalazine
(5-ASA-inert
carrier)

pH-Release
(Asacol,
Salofalk)

Mesalazine

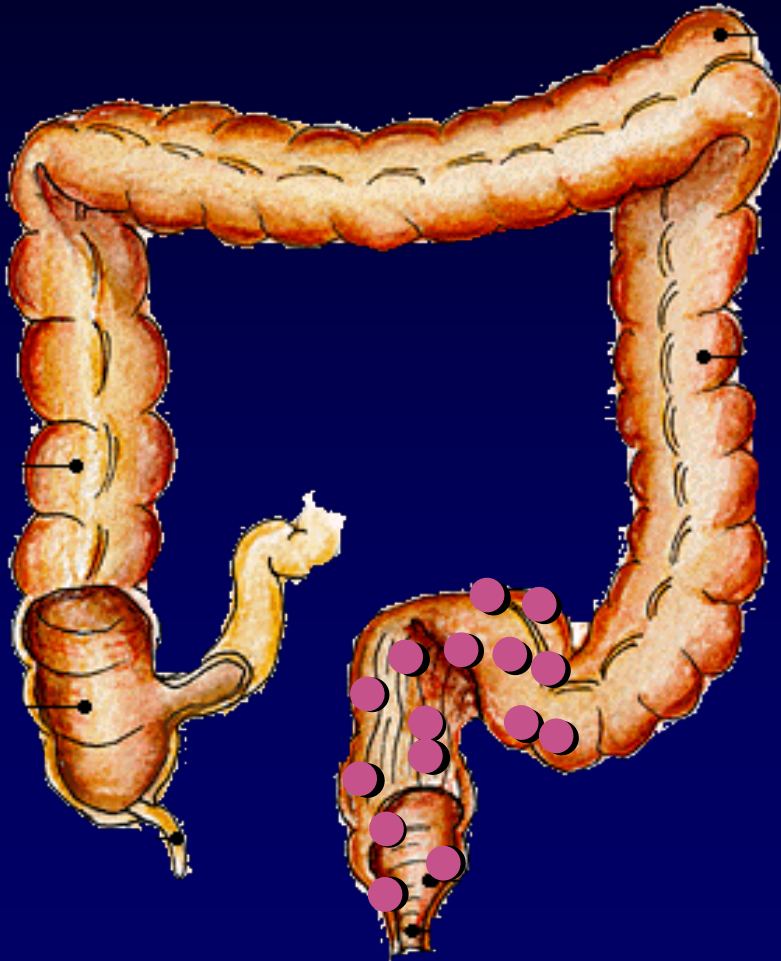
time-
Release
(Pentasa)

Rectal
(Suppository,
Foam, Enema)

Види таблеток месалазину

- З оболонкою із еудрагіту L: вивільнення месалазину при $\text{pH} > 6$ (салофальк)
- Мікросфери з оболонкою із етилцелюлози: вивільнення месалазину вже при $\text{pH} = 1$ (пентаса)
- Інші оболонки: акрилова кишково-розчинна оболонка (месакол, асакол)

СВІЧКИ МЕСАЛАЗИНУ

- Забезпечують зменшення клінічних проявів проктиту та проктосигмоїдиту протягом декількох днів
- Добра переносимість при тривалому безперервному лікуванні (18-24 міс.)

клізми МЕСАЛАЗИНУ

- Забезпечує високу концентрацію месалазину в дистальних відділах товстої кишки
- Можливе гнучке дозування для профілактики рецидивів

МЕСАЛАЗИН

**комбіноване використання
пероральних та ректальних форм :**

- ефективність вища,
ніж при ізольованому застосуванні
- у випадках, коли від ізольованого
використання немає ефекту
- висока концентрація препарату
в зоні ураження
- краща переносимість

БУДЕСОНІД

Особливості лікарської форми:

- Мікросферична структура капсули (кожна містить 350 гранул);
- Мікросфери вкриті еудрагітом L, стійким до дії шлункового соку;
- рН залежне вивільнення будесоніду з мікросфер (< 6.2);
- «Тотальне» покриття СО кишечника від термінального відділу клубової кишки до сигмовидної.

ПЕРЕВАГИ БУДЕСОНІДУ

- Початок терапевтичного ефекту в термінальному відділі клубової кишки.
- Успішно замінює системні стероїди.
- Низький рівень побічних ефектів.
- Препарат вибору для тривалої терапії підтримки ремісії.

Аффінітет до рецепторів різних глюкокортикоїдів

Субстанція	Аффінітет до рецепторів
гідрокортизон	9
преднізолон	16
6-метилпреднізолон	42
дексаметазон	100
будесонід	935

НВК

ДІАГНОЗ

АКТИВНІСТЬ
ЗАХВОРЮВАННЯ

АЛГОРИТМ ЛІКУВАННЯ

5-ASA
(легкого
ст.тяжкості)

відсутність
ефекту

КС

відсутність ефекту,
збільшення
активності

КС + імуно-
коректори
(середнього та
тяжкого
ступеню)

Підтримуюча
терапія

Більш агресивна
терапія КС з або без
імунокоректорів
(тяжкий перебіг)

Лікування
імуно-
коректорами

АКТИВНІСТЬ
ЗАХВОРЮВАННЯ

Оперативне
лікування

Kornbluth A, et al. *Am J Gastroenterol*.2004;1371-1385.
Xu C-T, et al. *World J Gastroenterol*.2004;10:1416-1421.
Becker JM. *Gastroenterol Clinics North Am*.1999;28:371-390.

Лікування НВК

Імунодепресанти

- **азатиоприн** 1,5-2,5 мг/кг – 4-5 мг/кг/добу.
Ефект – через 3-4 міс. 60-80%
- **циклоспорин А** 4 мг/кг/добу.
Ефект – 80%
Віддалені ефекти (ускладнення)
- **Метотрексат**

K.Fellerman, 1998

Біологічна терапія

– моноклональні антитіла (при рефрактерності до терапії ГК)

- **інфліксимаб** 5-20 мг/кг
як альтернатива циклоспорину і колектомії
- **наталізумаб** – рекомбінантні АТ до $\alpha 4$ -інтегрину
- **алемтузумаб**
- **адалімумаб**

Рекомбінантні IFN – неефективні

H.Tilg et al., 2003

Лікування НВК

Корекція мікробіоценозу:

- пребіотики
- пробіотики (*B. bifidum*, *B. longum*, *B. adolescentis*)
- еубіотики
- антибіотики (*рифаксимін*, *ципрофлоксацин*) – при токсичному мегаколоні та високодозовій кортикостероїдній терапії),
- Метронідазол (емпірично доведено)

Антидіарейні – якщо випорожнення > 4 раз на добу

- *лоперамід* – 2 мг після кожної дефекації (до 5 раз на добу)

Спазмолітики

Фармакотерапія НВК

Легкий перебіг

- месалазин (5-АСК)
0,5-1 г 3-4 рази per os або місцево
- **проктит:** месалазин або сульфасалазин у свічках
і / або ГК ректально (піна)
- **лівосторонній коліт:** месалазин – клізми,
і / або будесонід 2 мг – клізми

Середньої тяжкості перебіг

- **Преднізолон 1 мг/кг + буденофальк** –
9 мг per os (повільна відміна) WGOC, 2002

Тяжкий перебіг

- ГК – 100-160 мг преднізолон в/в 4-6 введень 5-7 днів → 1,5-2 мг/кг per os (10-14 днів) → ↓ добової дози на 5 мг/тиж
- парентеральне харчування, кровозамінники
- антибіотики (сепсис)

Тактика переходу із системних кортикостероїдів на будесонід (легка форма)

	Преднізолон мг/день	Буденофальк мг/день
До переходу	30 мг	0 мг
1-й тиждень	20 мг	9 мг
2-й тиждень	10 мг	9 мг
3-й тиждень	0/10 мг	9 мг
4-й тиждень	0 мг	9 мг

Відміна буденосоніду поступова:
добова доза 6 мг в 1-2 останніх тижні
(в заключній фазі)

Фармакотерапія НВК

M.Roth, V.Bernhardt, 2004

Ускладнений перебіг

- **азатиоприн** – 2-3 мг/кг (при стероїд-залежних і стероїд-рефрактерних формах)
- **циклоспорин** – при фулмінантному коліті (4 мг/кг/добу 1 тиждень)

Фаза ремісії

- месалазин – 1,5-2 г/добу
або сульфасалазин 1 г 2 р. на добу
- дієта
- вітаміни, мікроелементи (Fe)
- антидіарейні

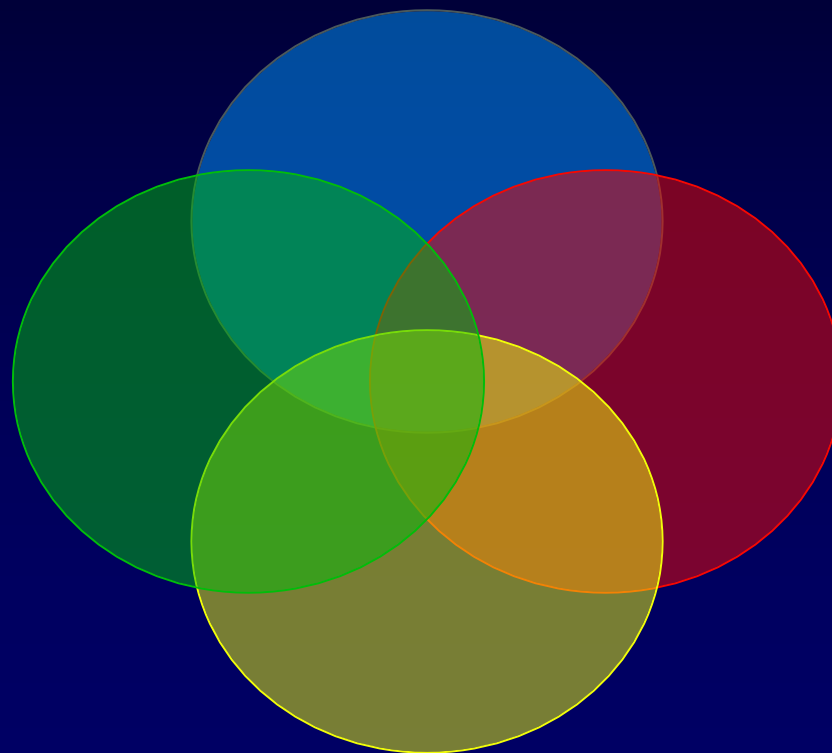

ПОКАЗАННЯ ДО ОПЕРАТИВНОГО ЛІКУВАННЯ

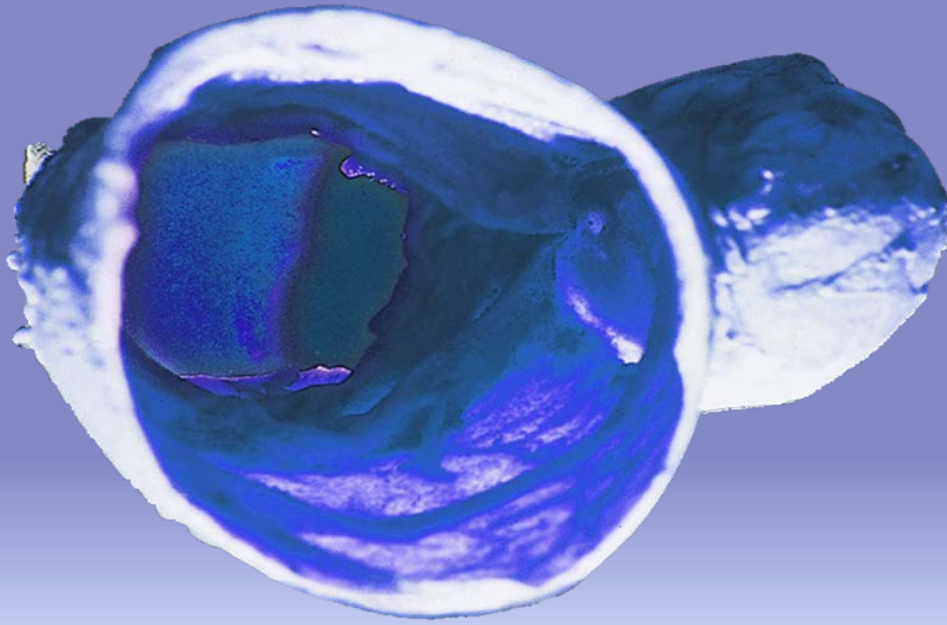
ВІДСУТНІСТЬ ЕФЕКТУ
ВІД КОНСЕРВАТИВНОЇ ТЕРАПІЇ

СТЕНОЗ

НОРИЦІ

ТЯЖКА ДИСПЛАЗІЯ

Хвороба Крона

діагностика, лікування

Визначення

- **Хвороба Крона (ХК)** – хронічне рецидивуюче захворювання, яке характеризується трансмуральним гранульоматозним запаленням із сегментарним ураженням різних відділів ШКТ

Клінічна картина ХК

- Перебіг хвилеподібний (ремісія, загострення)
- **Кишкові прояви** залежать від локалізації ураження:
  - ✓ больовий синдром
  - ✓ диспепсичний синдром
  - ✓ синдром порушення всмоктування

Кишкові прояви ХК

- ❑ діарея (у 70-80% хворих)
- ❑ кал напівоформлений, м'якої консистенції (рідкі випорожнення частіше при НВК)
- ❑ закрепи – при стенозуючій формі ХК
- ❑ кров у випорожненні – при ураженні товстої кишки (більш характерно для НВК) – маркер коліту (до 25% пацієнтів)
- ❑ тенезми – рідко (10-15% пацієнтів)
- ❑ формування нориць, абсцесів – домішки гною у випорожненнях

Ураження верхніх відділів ШКТ

- Епігастральний біль
- Нудота
- Блювота

Порушення всмоктування при ХК – корелюють з поширеністю запального процесу

- Електролітні порушення
- Дефіцит заліза, альбуміну, вітаміну B12, фолієвої кислоти
- Немотивована втрата ваги

Системні ураження при ХК

Причини виникнення – імунні механізми,
ендотоксемія

- **Ураження печінки до 33,3%** (Воробьев Г.И., Халиф И.Л., 2008)
- Ураження слизової рота, шкіри: **вузлувата еритема 2-4%, гангренозна піодермія 1-2%**
- Суглобів – **гостра артропатія 10-15%, анкілозуючий спондиліт 1-2%**
- Ураження очей (ірит, увеїт)
- Фебрильна лихоманка ($t \uparrow 37,8^{\circ}\text{C}$)

Ураження печінки при НЗЗК

- Частота виявлення - у 32-33% хворих
- При секції ураження печінки - у 92,8%

Види уражень печінки при НЗЗК

- Неалкогольний стеатогепатит (НАСГ) ↑ 50%
- Аутоімунний гепатит (АІГ)
- Первинний біліарний цироз (ПБЦ)
- Первинний склерозуючий холангіт (ПСХ)

АІГ+ПБЦ+ПСХ - до 10-12 % пацієнтів з НЗЗК

- ЖКХ

Ступені тяжкості ХК – індекс активності CDAI

Показник	Класифікація балів	Кое-фіцієнт
Частота рідких або м'яких випорожнень за останні 7 днів		×2
Інтенсивність болю за 7 днів	Відсутній (0) Слабкий (1) Середній (2) Виражений (3)	×5
Загальне самопочуття за 7 днів	Добре (0) Не дуже добре (1) Погане (2) Дуже погане (3) Жахливе (4)	×7

Показник	Класифікація балів	Коеф.
Позакишкові прояви	- Артрит, артралгія - Ірит або увеїт - Вузлувата еритема або гангренозна піодермія, або афтозний стоматит - Анальна тріщина, фістула, абсцес - Лихоманка 37,8 С	×20
Прийом лопераміду	Ні (0) Так (1)	×30
Інфільтрат в черевній порожнині	Відсутній (0) Сумнівний (2) Визначається (5)	×10
47 – гематокрит для чоловіків		×6
42 – гематокрит для жінок		
(1 – фактична вага/ідеальна вага) × 100		×1

Оцінка ступеню активності CDAI – індекс Беста

- Підраховують суму балів (0 – 700 балів)

- Менше 150 балів – **стадія ремісії**
- 150-300 балів – **легкий перебіг**, мінімальна активність
- 301-450 балів – **середньої тяжкості**
- Більше 450 балів – **тяжкий перебіг**, висока активність

Класифікація ХК (Монреаль, 2005)

❑ **За віком:** (вік встановлення діагнозу)

- A1 – до 16 років
- A2 – 17-40 років
- A3 – старше

❑ **За локалізацією запального процесу**

- L1 – термінальний ілеїт
- L2 – ізольовано товста кишка
- L3 – тонка + товста кишка
- L4 – верхні відділи ШКТ
- Можливе поєднання L1+L4, L2+L4, L3+L4

❑ Особливості перебігу

- B1 – нестенозуючий, непенетруючий
- B2 – стенозуючий
- B3 – пенетруючий
- p – наявність перианальних змін

❑ Приклад формулювання діагнозу:

- Хвороба Крона A3, L1, B2 – з ураженням термінального відділу тонкої кишки, стенозуюча форма

Шкала оцінки активності ХК

SES-CD	Кишкові прояви ХК	Виразки (в усіх досліджених сегментах)	Немає (0 балів) Афтозні виразки, 0.1 -0.5 см (1 бал) Великі виразки, 0.5-2 см (2 бали) Дуже великі виразки, >2 см (3 бали)
		Звиразкована поверхня (в усіх досліджених сегментах)	Немає (0 балів) < 10% сегменту (1 бал) 10-30% сегменту (2 бали) > 30% сегменту (3 бали)
		Уражена поверхня (в усіх досліджених сегментах)	Немає (0 балів) < 50% сегменту (1 бал) 50-75% сегменту (2 бали) > 75% сегменту (3 бали)
		Звуження (в усіх досліджених сегментах)	Немає (0 балів) Одиничне, прохідне для ендоскопу (1 бал) Множинні, прохідні для ендоскопу (2 бали) Не прохідне, повний стеноз (3 бали)

Діагностика ХК

☐ Основний метод діагностики – ФКС

☐ Особливість ендоскопічної картини –
**переривчастий характер поширення ерозивно-
виразкових змін**

☐ Поліморфізм запальних змін:

- ✓ афти і афтоподібні зміни
- ✓ «штамповані» виразки та виразки-тріщини
- ✓ «бруківка»
- ✓ псевдополіпи і слизові перетяжки
- ✓ нориці, стриктури

Ендоскопічні фази загострення при ХК

- ☐ **Афтоїдна фаза – «афти»** - гіперемовані ділянки, які здіймаються над СО 2-3 мм з білястою окрасою в центрі
- ☐ при біопсії в ділянці «афт» висока частота виявлення гранульом – маркера ХК
- ☐ **Фаза виразок** – поверхневі або глибокі виразки на фоні незміненої або мало зміненої СО без поздовжньої спрямованості

- ❑ **Фаза виразок-тріщин** – глибокі, поздовжньо орієнтовані, протяжні виразки, що деформують кишкову стінку
- ❑ При наявності поперечних виразок – «бруківка»
- ❑ **Фаза рубцювання** – грубі, поздовжньо направлені рубці, слизові перетяжки, з нерівномірним звуженням просвіту кишки, з формуванням стриктур
- ❑ **Фаза ремісії** – відсутність афтоїдних та ерозивно-виразкових змін на фоні **наслідків перенесеного запалення:**
перебудований судинний малюнок, рубці, стриктури, псевдополіпи, слизові перетяжки

Лікування

- Аміносаліцилати (месалазин – в залежності від протяжності ураження);
- Кортикостероїди (системні - преднізолон 40-60 мг 2-3 міс. і топічні - будесонід);
- Імунодепресанти:
  - 6-МП 1-1,5 мг/кг,
  - азатіоприн 2-2,5 мг/кг;
  - метотрексат 20-35 мг/тиждень;
  - циклоспорин 4-5 мг/кг перорально або 4 мг/кг в/в

Лікування

- Антибактеріальна терапія:
  - метронідазол 0,25 г 4 рази на добу 1-3 міс;
  - ципрофлоксацин (0,5 г 2 рази на добу до 6 тиж)

Імунокоригуюча терапія:

- інфліксимаб 5 мг/кг (середньо-тяжка і тяжка форми в/в однократно, а при норицевій формі – на 0, 2 і 6-й тиж)

**Дякую
за увагу!**